

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 55.

Sobota, 9. julija 1932.

Leto VII.

Negotovost ipak nada.

V letošnjem letu je Evropa to-
rišče političnih bojov, ki spravljajo
vso evropsko kulturo in civilizacijo
v nevarnost. Že dosednji politični
boji na česti, v parlamentih in ob
raznih volitvah imajo značaj propa-
danja zdravih načel in realne politi-
ke.

Zmaga razkrajalne tendence pa
še ni žela lavorik, zato utegnemo
še vedno imeti nado, ne le nado,
marveč prepričanje, da je kultura
oziroma civilizacija srednje Evrope
že tako jaka in tako konsolidirana,
da je slepa diktatura kakršnekoli
klike ne bo presenetila. Že dalje ča-
sa opazujemo, da se v Nemčiji, pa
tudi drugod, vrši meščanska vojna
deloma s provokacijami, deloma po
drugih državah s pasivno resisten-
co. Provokacije so namreč najboljši
pomočnik za demoralizacijo javno-
sti, ki se potem ne zna braniti niti
pred največjimi krivicami in nasil-
stvi. Le kulturno visoko stoječi na-
rodi so sposobni, da preprečijo take
zločine nad seboj.

V dveh državah bodo še ta me-
sec parlamentarne volitve, ki bodo
jako pomembne za nadaljnji razvoj
dogodkov. Vršile se bodo državno-
zbornske volitve v Nemčiji in Rumu-
niji. Nihče pač ne dvomi o tem, da
bodo volitve v Nemčiji zgodovinski
dogodek, ker gre za demokracijo
ali fašistično diktaturo, za republi-
ko ali monarhistično reakcijo. Bor-
ba za ta načela, neglede na to, da
delavstvo izgubi politične in social-
ne pravice, če bi zmagala reakcija,
je pomembna zaradi mednarodnih
odnošajev, v katerih bi nastale še
večje zmešnjave kakor jih imamo
danes. Politika sporazuma, politika
konsolidacije evropskega gospodar-
stva bi bila na mali podvezani in
vprašanje bi bilo, kdaj pridejo ak-
tualna mednarodna vprašanja, ka-
kor reparacije, razorožitev itd., zo-
pet na dnevni red. Zmaga reakcije
bi pomenilo podaljšanje in poostri-
tev mednarodne politike in medna-
rodnega gospodarstva.

V manjšem obsegu gre tudi v
Rumuniji za izpremembo notranjih
in zunanjih političnih razmer. V Ru-
muniji cvete korupcionizem in nepo-
tizem. Profesor Jorga, ki je sicer
pameten človek, je odpovedal. Tudi
Maniu ni prvič nič opravil in upa
pri sedanjih volitvah priti zopet na
krmilo. Maniu je doma iz Sedmo-
graške (prej Ogrska) in voditelj
kmetiške stranke. Despotična libe-
ralna stranka nima zaslombe, zato
upa Maniu na zmago.

Če torej lausanska konferenca
sklene nekaj pozitivnega in s tem
vzame politično moč nemškemu fa-
šizmu, bo v Nemčiji zmagala demo-
kracija. In če zmaga v Rumuniji po-
litična smer, ki hoče voditi pozitiv-
no borbo proti politični in gospodar-
ski krizi, potem bo s tema dvema
volilnima zmagama dosežen trd-
nejši temelj za nadaljnjo realno po-
litiko.

S tem opozorilom smo samo ho-
teli pokazati, kako velikega pomena
je mednarodna misel v razvoju. Z
navedenimi zmagami se prepreči
pohod reakcije, a druga stvar je,
da v tem razvoju sedaj in potem tu-
di socialistično delavstvo afirmira
svoja načela in svoj program. To je
pa naloga delavskega socialistične-
ga gibanja.

Zbirajte za tisk, sklad!

V borbi za socialno preskrbo nameščencev in delavcev.

Veliki strokovni svet Zedinjene
delavske strokovne zveze Jugosla-
vije, ki se je vršil v nedeljo v Zagre-
bu, je potekel stvarno in impozant-
no. Omejil se je na zahteve, ki so
danes za delavstvo in nameščence
aktualne ter napravil sklepe v obliki
resolucij, kakor smo že ponovno po-
udarjali v našem listu o teh delav-
skih zahtevah.

Zastopniki delavskih in name-
ščenskih svobodnih strokovnih orga-
nizacij so bili pozvani v samoupravo
socialnega zavarovanja sicer v ne-
sorazmernem številu, vendar so se
odzvali pozivu, da tam uveljavijo
zahteve proletarijata in prav odločni
obliki, ker to zahtevajo gospodar-
ske, še bolj pa naše socialne raz-
mere.

V tej misiji so zastopniki svo-
bodnih strokovnih delavskih organi-
zacij vstopili v samoupravo, kjer bo-
do vodili račun predvsem o tem, ali
se bodo njih predlogi, to je, delav-
ske in nameščenske zahteve, upo-

števale dovolj ali ne. Zastopniki
strokovnih organizacij so vstopili v
samoupravo socialnega zavarovanja
s trdnim sklepom, da tam pribore to,
kar je potrebno, zakaj, če to ne bi
bilo mogoče, potem bi sodelovanje
ne imelo nikakršnega praktičnega
pomena.

Tako je stališče delavskih za-
stopnikov, ki se opirajo na blizu
40.000 strokovno organiziranih so-
bojevnikov, katerih moralna pomoč
jim je v tej borbi zagotovljena na
celi črti.

Če torej sodelujemo in prevza-
memo soodgovornost, moramo znati
izvajati tudi uspehe v prid sploš-
nosti. Moralna dolžnost zastopnikov
v samoupravah socialnega zavarov-
vanja in moralna dolžnost ustanov
sami ter nadzornih oblasti je, da ta
cilj podpirajo nesebično, ter dajo
delavstvu in nameščencem, kar mu
gre in kar je socialna pravica de-
lovnega naroda.

Iz volilne borbe v Nemčiji.

»Vorwärts« ustavljen za štiri dni. — Ogromna manifestacija v Berlinu.

V Berlinu je priredila socialna
demokracija v parku mogočno ma-
nifestacijo proti ustavitvi »Vor-
wärtsa« in proti vladi ter fašizmu.
Na zborovanju je bilo nad 250.000
oseb. V impozantnem sprevodu po
shodu je korakalo tudi okoli 10.000
komunistov. — Zvečer je bilo ta dan
v Berlinu in po drugih mestih nekaj
krvavih pretepov, ki so jih izzvali
fašisti.

Uporni pruski deželni zbor.
Prepoved ustavitve »Vorwärtsa« in
»Kölnische Zeitung« se razveljavi.

Na plenarni seji pruskega dežel-
nega zbora v sredo so komunisti

predlagali, da naj se pardnevna
ustavitev »Vorwärtsa« in »Kölnische
Zeitung« razveljavi. Oba lista je
prepovedala baronska državna vla-
da in državno sodišče je sklep kljub
ugovoru sicer omililo, vendar po-
trdilo. O predlogu je deželni zbor
glasoval poimensko, in sicer je bil
predlog sprejet s 197 glasovi komu-
nistov in fašistov. 28 nemških nacio-
nalcev je glasovalo proti. Socialni
demokrati in druge stranke sploh ni-
so glasovale ne za predlog in ne pro-
ti predlogu, ker pomeni ta akcija
post festum samo še demagoško po-
litično gesto.

Herriot ima težave.

Proračunska opozicija francoske zbornice.

Zaradi finančnega zakona je na-
stal v francoskem parlamentu spor.
Proti načrtu finančnega zakona vla-
de, ki zahteva nove kredite, je na-
stala opozicija. Zaradi tega spora je
namera, da se prideli vladi posebna
kontrolna komisija, ki bo nadzirala

cene in njih gibanje ter predlagala
vladi upravnotehnične ukrepe proti
naraščanju draginje. Uradi pa naj
sporoče vladi, kje bi se še dal doseči
kak prihranek. — Vršse se še poga-
janja ter pride do sporazuma.

Obsodba civilnih udeležencev v mariborskem oficirskem procesu.

Neuman in Friedfeldova obsojena.

V četrtek, dne 7. t. m., je bila pri
državnem sodišču v Beogradu ob-
javljena sodba v procesu proti civil-
nim osebam, udeleženi v maribor-
ski oficirski aferi.

Obsojena sta bila spedijski
uradnik Slavko Neuman ter Šarlota
Friedfeldova, in sicer:

Slavko Neuman na dve leti ječe
in petletno izgubo častnih državljans-
kih pravic po prestani kazni;

Šarlota Friedfeldova na eno leto
ječe in petletno izgubo častnih dr-
žavlanskih pravic po prestani kazni.

Obema se vračuna v kazen pre-
iskovalni zapor. Oba morata solidarno
in nerazdeljivo plačati sodne
stroške za izvršitev kazni.

Adela Prager, mati obsojene
Friedfeldove in Milica Štefanović,
učiteljica, sta bili oproščeni vsake
krivde in kazni, ker je sodišče mne-
nja, da nista vedeli za Milojkoviće-
ve namene.

Poljski tekstilni delavci v borbi za delovno kolektivno pogodbo.

V Lodzu na Poljskem je izbruh-
nila v tekstilni industriji nenadoma
stavka, na kateri je udeleženi okoli
5000 delavcev in delavk. Stavkujoči
zahtevajo samo, da se obstoječa ko-
lektivna pogodba podaljša. V sluča-
ju, da tekstilna industrija te zahteve
ne sprejme, bo stopilo tekstilno de-
lavstvo v splošno stavko. Podjetniki
pa hočejo delavstvu znižati plačo za
20 odstotkov, to je za celo petino.

Končno poročilo o stanju zlata in stabilizaciji cen.

Leta 1929 je dobil finančni odbor
Društva narodov nalogo, da preišče
»vzroke izpreminjanja kupne sile
zlata in njega učinek na gospodar-
sko življenje narodov«. Te dni je bi-
lo objavljeno končno poročilo. Izre-
ka se načelno za ohranitev oziroma
splošno zopetno uveljavljenje zlate
valute, ki jo smatra odbor »v seda-
nji fazi svetovnega gospodarskega
razvoja kot najboljše sistem«. S tem
je povedano mnenje, s katerim se
morajo vsi strinjati, ki ne delajo v
zmoti napake, češ, da ima zlato kot
svetovno merilo napake, ki jih sme-
mo očitati izključno onim, ki so od-
govorni za podrobno in šematično
upravljanje z zlatom ter so s tem
danes tudi v velikem delu za bedo,
zaradi katere danes ves svet trpi,
odgovorni.

Prav najnovejša nacionalne in
internacionalne izpremembe na de-
narnem, kreditnem in blagovnem tr-
gu so svetu z vso jasnostjo pokazale,
kako silno nujno je potrebno uve-
sti veljavo (standard), ki bi jo pri-
znavale vse dežele. Zato pravi ome-
njeno poročilo: »Karkoli naj se že
govori o teoretičnih prednostih dru-
gih sistemov valute, na vsak način
bi splošna uvedba novih metod v se-
danjem trenutku povzročila, če ne
že nepremagljive, pa vsaj silne
praktične težkoče«.

Če je temu tako, potem je treba
vsekakor prav tako odkrito pove-
dati, da bo, če se ne ustvarijo pogo-
ji, ki bodo omogočili boljše upra-
vljanje z zlatom, končno moralo priti
do tega, da bo zlato kot tako prišlo
ob vse zaupanje ter da bo kljub svo-
jim dobrim svojstvom prenehalo biti
merilo vrednosti, kar utegne povzro-
čiti »nepremagljive težkoče«, o ka-
terih govori poročilo Društva naro-
dov.

Odbor Društva narodov navaja
tudi načela za primerno upravljanje
zlate valute. Obnoviti se mora v pa-
metni meji svoboda v izmenjavi bla-
ga in sodelovanje. **Zadovoljivo se
mora rešiti problem reparacij in voj-
nih dolgov.** Izvedba gotovih vodilnih
načel v upravljanju zlata pri vseh
v poštevh prihajajočih centralnih
bankah, to je, jako ozko sodelovanje
po načrtu vseh novčanih bank. Izena-
čenje proračunov držav in drugih
javnih skupnosti na podlagi zdravih
načel.

Kar se tiče s temi smotri ozko
zvezane ureditve višine cen, meni
komisija, da je nekaj zvišanja cen
želeli. Pri takih stremljenjih se pa
ne smemo omejevat le na tehnične
ukrepe glede valute: Kar se tiče sta-
bilizacije cen v bodoče, je komisija
mnenja, da se ni mogoče ogniti
vsem izpremembam splošnih cen,
nasprotno pa bi se lahko z gotovimi
ukrepi dala doseči »čimbolj zažele-
na in čimvečja stabilnost«. V zvezi
s tem se izreka odbor proti nacio-
nalni stabilizaciji na podlagi veletrž-
nih cen, pač pa je »gotova stabiliza-
cija« mogoča na podlagi mednarod-
nega sodelovanja, to je, na
podlagi »kolektivne ocene vseh in-
deksnih števil, iz katerih je razvi-
den razvoj gospodarstva«. Predpo-
gaj pa je seveda, da, kakor že ome-
njeno, sodelujejo močne banke.

Tega sodelovanja — žal, da to
ni dovolj jasno povedano — dosedaj
sploh ni bilo. Brez določenih pogodb,
zvez in pravil to sodelovanje, kate-
remu je predpogoj splošno kreditno
gospodarstvo, ni mogoče. Dokaz:

Kar navaja to poročilo o zlatu, je bilo povedano večinoma že s temeljito jasnostjo pred desetimi leti na svetovni gospodarski konferenci v Genovi. Ta konferenca je na tem ravno ponesrečila, ker je izvedbo teh načel prepustila svobodni presoji močnih bank in hote opustila, da jim da kakšne obvezne smernice. Ker je to opustila, se v teh desetih letih ni storil niti en korak v sklenjeni smeri, in danes se nahajamo pred polomom celega svetovnega gospodarstva, ki ga svetovna gospodarska konferenca, ki jo predlagata Anglija in Amerika, ne bo preprečila, če se ne odloči za to, da utrdi svoje spoznanje z obveznimi sklepi in s temi uresniči.

Nemci naj plačajo 4 milijarde.

Upniške države so predlagale, da naj plača Nemčija v svrhu likvidacije reparacij 4 milijarde zlatih mark in razen tega še za Dawesovo in Joungovo posojilo 200 milijonov zlatih mark. Francija bi pa ratificirala ta dogovor šele po volitvi predsednika Zedinjenih držav.

Proti temu predlogu stavi Nemčija nove pogoje:

1. Nemčija je pripravljena plačevati deset let po 160 milijonov zlatih mark;

2. tečaj nemških obligacij se mora zadržati;

3. nemška plačila se ne vrše na podlagi reparacij v zmislu verzajske mirovne pogodbe, marveč v pospeševanje nemškega sodelovanja v gospodarski obnovitvi Evrope;

4. upnice morajo to pogodbo takoj ratificirati.

Francija nemškemu predlogu ugovarja. V glavnem bi pa bile prizadete vzhodnoevropske države. Obenem zahteva Nemčija, da naj se moratorij dovoli za šest let, ne tri, kakor predlagajo upnice.

Nova stranka v Avstriji?

Meščanske stranke v Avstriji so v zadnjih letih doživele občuten fiasko. Vse propadajo. Sedaj so meščanski Avstrijci prišli na novo »izvirno« idejo. Ustanovili bodo »nacionalno« meščansko konservativno stranko. — Kruha ne bo iz te moke. Konzervativcem jih je vendar pokopal.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Angelo Cerkvenik:

ROSA.

(Povest.)

Bojo pa je vedel, da je ostala Tanja v njem neozdravljivo vraščena. Bila mu je kakor tuberkuloza, ki počiva v telesu, kakor bolezen, ki je — tukaj, neovrgljivo tukaj. Uro, dve je ne čutiš, tedaj pa nepričakovano občutiš v pljučih bolečino, kakor da te je nekdo zabodel z dolgo iglo... Pa čeprav bolezen v tebi spi, se vendar vsak trenutek zavedaš, da je bolezen vsak hip s teboj, da te niti za bežen trenutek ne zapusti. V tebi živi, je včasih zelo diskretna, niti potrka ne, stopa po prstih, a njen dih je vedno vroč in živ, čeprav poskuša živeti tih in neopažen, sam zase... Tako je živela tudi Tanja v njem.

Rad bi bil pozabil nanjo. Mnogokdaj je zatislil oči, da bi ne videl slike, ki mu venomer, kakor v filmu, brzi pred očmi, zatisliti je hotel možgane, da bi zatrl misel... stiskal je pesti, da bi pobil nadležnega gosta. Zaman! Vračala se je vztrajno, smehljajoča se, mahajoča z belim robčkom, z zadržanimi solzami, neizplakanim krikom... Na sebi je začutil Rosin pogled in se je

Dolgovi Jugoslavije. Finančno ministrstvo je izdalo poročilo o finančnih obveznostih države, iz katerega je razvidno, da dolguje naša država v inozemstvu 32.763 milijonov dinarjev; za tuzemska posojila pa 6020 milijonov dinarjev. Letno mora naša država plačevati za odplačevanje in obresti 1277 milijonov dinarjev, ali na vsako glavo približno 10 dinarjev. Največ teh posojil je bilo najetih med vojno za vojne potrebe.

Dva nova bana. Ban primorske banovine (dr. Ivo Tartaglia) je bil razrešen in imenovan na njegovo mesto dr. Josip Jablanović. Istotako je bil razrešen ban (Uroš Krulj) zetske banovine in imenovan na njegovo mesto dr. Aleš Stanišič.

Iz poročila Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani. Poročilo na občnem zboru gorenjega društva se izreka proti poravnavam z upniki in trgovskih težkočah. Društvo sploh ne mara poravnave. Sedaj zahtevajo, da se začasno dvigne poravnalna kvota od 40 na 50 oziroma na 75 odst. Društvo je prijavilo lani za svoje člane zahteve k 412 konkurzom. Letos v prvem polletju pa že 226. Lani je šlo za dolgove v znesku 1.276.452.63 Din, v prvem polletju letošnjega leta pa za dolgove 8.841.900 Din. V tem znesku je pa všteti tudi 7 milijonov iz Pollakovega konkurza v Ljubljani. Sodnih prijav k poravnalnemu postopanju je izvršilo društvo za svoje člane lani 847, v letošnjem polletju pa že 1110. Lani je šlo za 5.528.660 Din, letos v prvem polletju pa za 6.891.318.08 Din. Lani je bilo otvorenih 484 konkurzov, odpravljenih 434. — Te številke kažejo sicer v manjšem obsegu stanje gospodarskega razvoja, s katerim sporedno je tudi odraz socialnih razmer.

Ne iščite dela v Beogradu! Uradno sporočajo: Zadnje čase prihaja v večje industrijske centre iz mesta v državi vedno več brezposelnih delavcev in obubožanih kmečkih ljudi, misleč da bodo tamkaj dobili kako zaposlitev in si tako popravili svoj nepovoljni socialni položaj. Vedno večji dotok teh ljudi se opaža zlasti v Beogradu, kjer pa isti ne dobijo nobenega dela in zaslužka. Razen tega so izpostavljeni raznim neprijetnostim in težavam, ker se jim vsled pomanjkanja potrebnih sredstev ne more nuditi nikake podpore, niti za pot domov.

»Prijetelji prirode«. V Zagrebu so imeli v sredo ustanovni občni zbor »Prijetelji prirode« v društvenih prostorih grafičarjev.

Za šefa kabineta ministra brez portfelja dr. Kramerja je bil, kakor poroča »Jutro«, te dni imenovan g. Drežec Verbič.

nasmehnil... Na čelu so se mu jele vrezavati globoke zareze, bister in jasen pogled mu je jela kaliti motna megla. Vse svoje bolesti je zapiral globoko vase... Včasih je za nekoliko bežnih trenutkov verjel, da je izbrisal Tanjo iz svojega srca, a hkratu je tudi Roso občutil kot težko breme... Kadarkoli je v njegovem srcu umrla Tanja, je jela v njem umirati tudi Rosa.

Ko je včasih jasno pomislil — to se je zgodilo redkokdaj — se je prestrašil in napel možgane, da bi si razkril skrivnost te čudne medsebojne vzročnosti.

Čim bolj je zapiral svojo bolelost vase, tem težje je prenašal ljudi okrog sebe, tem težje je prenašal Rosino navzočnost. Rosa, ki je po nekem notranjem nagibu čutila, kako težak boj bojuje Bojo proti svojim naravnim občutjem, proti vsemu svojemu nagnjenju, je sklenila spregovoriti z njim odkrito besedo.

Nikakor se ni mogla odločiti. Odločitev je izzval in pospešil neki viharni večer.

Grmelo je. Vihar je neznansko tulil, objemal z jokajočim glasom hišo, ki se je semtertja zazibala, kakor ladja sredi viharne morja... Bojo je spal. Rosa je prižgala luč. Svetloba se je razlila po njegovem

Doma in po svetu.

Zločinski cigani. V Pašaji pri Kindi so cigani nekemu kmetu ukradli štiriletnega sinčka, ga iz nerazumljivih razlogov ubili in truplo vrgli v vaški vodnjak. Prejšnji dan so cigani vprašali dotičnega kmeta, koliko ceni svojega otroka, nakar so seveda dobili odgovor, da otrok ni na prodaj. Dotična ciganska tolpa je pobegnila preko meje v Rumunijo, kjer jo zasledujejo.

Stoletnico poroke praznujeta v niški okolici kmečka zakonca Filipovič. Njemu je 117, njej pa 115 let. Na dan stoletne poroke ju je poleg zastopnikov oblasti prišlo pozdravit tudi nad 100 njunih sinov in hčera, vnukov in pravnukov.

Zloglasni Cankov, profesor v Sofiji in bivši ministrski predsednik žalostnega slovesa, je bil s kraljevim ukazom te dni upokojen. Za vlado Cankova je divjala na Bolgarskem takozvana »protikomunistična hajka«, ena najbolj krvavih kar jih pozna zgodovina, med katero je bil tudi ubit miroljubni Stambolijski, ki se je zavzemal za solidarnost vseh Jugoslovancev. Teroristični režim Cankova je zahteval na tisoče krvavih in nedolžnih žrtev, ki jih bolgarski narod še danes ni pozabil. Zadnji čas je Cankov zopet silil v ospredje in intrigiral proti sedanjim vladam. Prirediti je hotel več shodov po deželi, a povsod so ga zborovalci spodbili z ogorčenimi klici »doli z morilcem naroda!«, »doli s krvavim psom!« Njegov spomin bo živel v bolgarski zgodovini kot strašenemento.

Fašistično stranko na Ogrskem je osnoval neki Stravjanski kot protikrep proti socialni demokraciji, ki se tudi med podeželskim kmečkim ljudstvom vedno bolj širi.

Politične difference v Pen-klubih. Pen-klubi so mednarodna organizacija pisateljev v svrhu medsebojnega spoznavanja, zaščite etičnih načel in svobodne vesti. Vsaka država, oz. vsak narod ima svoj Pen-klub kot sekcijo te mednarodne organizacije. Da pa prodira duh časa tudi v to nepolitično organizacijo, je dovolj jasno pokazal letošnji kongres Pen-klubov v Budimpešti, kjer sta v osehah Ernsta Tollerja na eni strani in Italijana Marinettija na drugi strani trčila skupaj dva različna svetovna nazora, demokratično svobodoljubje in fašistično-nacionalistična hegemonija. Radi tega je tudi 30 najuglednejših in najnaprednejših madžarskih pisateljev izstopilo iz budimpeštanskega Pen-kluba, ker se ne marajo podrediti nacionalistični reakciji, ki je zavladala v njem. Iz istih razlogov je izbruhnila zadnje dni kriza tudi v ber-

linskem Pen-klubu, kjer je predsednik Alfred Kerr odstopil, ker se ni strinjal z naziranjem, da se tudi narodno-socialistični hujškaški pisatelji včlanijo v to organizacijo. De-bata za in proti se pa še nadaljuje.

Enotna fronta med socialistimi demokrati in komunisti je upostavljena. Ves Berlin se nahaja pod vtisom velikanske demonstracije odločne delavske volje, ki jo je pokazal shod ogromnih mas socialnodemokratičnega in komunističnega delavstva dne 4. junija. Nobeni stranki se še ni posrečilo dosedaj v Berlinu spraviti skupaj tolikšnih množic, kakor topot v znamenju solidarnosti delavske »železne fronte« proti skupnemu sovražniku, nemškemu nacionalističnemu fašizmu. Koalicija med socialistimi demokrati in komunisti že kaže ugodne rezultate, tako na shodih, kakor na cesti. Tudi v časopisu obeh strank je zavladal zmernejši ton; medsebojno napadanje je ustavljeno. Vse nemško časopisje se izčrpno bavi s tem najnovejšim pojavom. »Berliner Tagblatt«, ki sicer ne prinaša ilustracij, je priobčil na prvi strani odlomek slike tega velikanskega shoda v Lustgartnu, ki jo spremlja s temi-le besedami: »Ideja zmaguje nad uniformami!« »Bila je to največja prireditev in najučinkovitejša republikanska demonstracija, ki jo je kedaj Berlin videl. Nikdar še ni mogla v Berlinu nobena stranka vprizoriti vsaj približnega »aufmarscha« ljudskih množic, da o hitlerjevcih niti ne govorimo.« — Tudi inozemsko delavstvo se iskreno veseli, da je končno prišlo v Nemčiji do sodelovanja obeh delavskih strank. Zato bo hitlerjev pokret imel v zgodovini nemškega delavstva vsaj to dobro stran, da bo razcep-ljeno delavstvo zopet združil.

Poboji med komunisti in naciji se skoraj v vseh nemških mestih z nezmanjšano srditostjo nadaljujejo.

Bavarski kmetje mobilizirajo. Na različnih velikih shodih po Bavarskem so člani bavarske vlade ponovno in najodločnejše nastopili proti diktatoričnim poskusom državne vlade in so pripravljeni svojo neodvisnost braniti tudi z orožjem v roki potom lastnih dobrovoljskih čet. Povdarjali so: »Bavarska noče komandirati, a se tudi ne bo pustila od nikogar komandirati.« Kmečka zveza v Gornji Pfalci je 6. t. m. izdala proglas te-le vsebine: »Vsi kmetje in kmečki sinovi, ki so dopolnili 18 let in so pripravljeni, da vsak čas slede našemu voditelju dr. Heimu in voditelju dr. Heldu, se pozivljajo, da se takoj javijo tajništvu zveze v Regensburgu. Mi kmetje ne pustimo naših voditeljev brez boja pomoriti, mi ne pustimo, da postane naša Bavarska vežbališče raznih vstašev in prekucuhov. Mi Bavarci ne maramo biti s svojimi otroci sužnji kakršnekoli diktature. Za to v boj

obrazu. Nenavadno bled in izmučen se ji je zazdel.

Nenadno je nekje v bližini udarila strela. Vse svetilke na ulici in v hiši so ugasnile.

Bojo se je iztrgal iz sna s krikom:

— Tanja, Tanja...

Rosa je ležala mirno. V srce jo je nekaj zbadlo. Zaman si je poskušala razložiti to bolelost po svoje, do-povedati si, da ji je hudo zgolj zavoljo njega, ker ne more najti miru. Zavedla se je, da je nekaj, kar jo še občutneje boli, podzavestno je občutila, da je sama tako majhna in ubožna, njeno čustvo tako nemočno... Bojo se je premetaval... Nenadno se ji je zazdelo, da je zaslišala težak vzdih in koj nato pri-tajen jok. Poslušala je pozorneje, nehala je dihati. Da, Bojo je jok-al... Joče... Saj čuti stresljaje njegovega telesa. Postelja se prav narahlo, komaj slišno trese...

Joče...

Položila mu je roko na glavo.

Veš se je stresel.

— Rosa, čuješ? Ne spiš?

— Bedim, Bojo.

— Zakaj ne spiš?

— Zakaj jočeš, Bojo.

— Jočem?

— Slišala sem.

— Ne, Rosa, nisem jokal. Ne vprašuj! Morebiti sem le sanjal. Včasih me mučijo tako hude sanje.

— Jokal si, Bojo! Bolan si!

— Žalosten sem, Rosa moja do-bra, tako zelo žalosten.

— Žalosten si in vendar se za-tajuješ; zakaj?

— Včasih se mi zazdi, kakor da sem še majhen, otročji, kakor da še nisem dorastel. Ta zavest me vztrajno spremlja. Vsakdo se mi dozdeva starejši... Tako se mi kdaj pa kdaj zazdi, da bom tudi jaz postal starejši, da bom pozabil na to otroško in otročjo ljubezen... Saj bom, Rosa, ali ne?

— Ne vem, če boš...

— O, Rosa, ko mislim, koliko mojih prijateljev in znancev je šlo mimo svojih deklet s hladno gesto, kako so kmalu pozabili in našli druga dekleta, se poglabljam v drugo de-lo, se žrtvovali mnogoterim idejam in gibanjem... Jaz pa...

Sedela sta in se naslanjala drug na drugega. Na okna je trkal močan dež. Včasih je močan blisk razklat temo... Predmeti v sobi so, ožar-jeni od električnega ognja, zavzeli pošastno jasne, ostro zarezane obli-ke in čudovito nerealne dimenzije.

za našo kmečko stranko, v boj za našo Bavarsko, v boj za svobodo kmečkega ljudstva! Tudi ostale bavarske organizacije pripravljajo podobne oklice na svoje pristaše proti predrzni invaziji hitlerjancev.

Hitler ima tudi svojo čeko. V Monakovem se vrši te dni proces proti tovarnarju Danzeisen in tovarniščem, ki so vsi pristaši Hitlerjevih napadalnih čet in vsakdanji gostje v hitlerjevskem glavnem stanu na Bavarskem, v takozvani »rjavi hiši« v Monakovem. Danzeisen je podkupil dva narodna socialista, ki naj bi umorila več uglednih narodnih socialistov iz ožje okolice Hitlerja, in sicer grofa Desmoulina, stotnika Boehma in nekega Bella, ki so iz gotovih vzrokov postali nekaterim hitlerjevskim voditeljem neljubi. V Hitlerjevem taboru torej ljudje pred lastnimi tovariši niso varni.

Anhalt proti nemški državni vladi. Anhaltski deželni zbor je sklenil naprositi državno vladu, da takoj zopet prepove nošenje uniform in orožja civilnim formacijam.

Na Poljskem zapirajo Ukrajince. V Kremencu so oblasti aretirale 17 Ukrajincev, med njimi 3 učiteljske, ki jih obtožujejo, da so pripadniki ukrajinske tajne organizacije »Junak« in da so vzdrževali zveze s tajno ukrajinsko vojaško organizacijo. To še bolj potrjuje prepričanje, da so Ukrajinci le narodna manjšina v poljski državi.

Herriot 60 letnik. Francoski ministrski predsednik je slavil dne 5. julija t. l. svoj 60. rojstni dan. Eduard Herriot je bil rojen v Troyesu. Po poklicu je bil gimnazijski učitelj. Služil je v Lyonu. Prišel se je udeleževati najprej občinske politike ter postal župan industrijskega mesta Lyon. Herriot je bil postal 1912 senator. Pozneje je bil večkrat minister in je sedaj tretjič predsednik vlade. Herriot je spravljive nravi. Zaraditega je njegova vlada v sedanjosti dobi prehodno velike važnosti.

Irska in Anglija. Irska hoče postati neodvisna od Anglije. Anglija pravi, da se pogodbe enostransko ne morejo kršiti. Irska noče Angliji več plačevati dolgov. Zato je Anglija uvedla na irsko blago stoodstoten povišek na carini. V dotični resoluciji pravi angleška vlada, da bo s to carino prejela oni znesek, ki ga je Irska odrekla Angliji. Končno bo Irska morala kapitulirati pred gospodarsko močno britansko vlado.

Turčija je končnoveljavo sprejela v Zvezo društva narodov. Predlog za sprejem so sprejele delegacije vseh držav soglasno. S tem je znatno ojačen protifrancoski blok v tej instituciji, ker je znano, da so se za sprejem Turčije najbolj zavzemale Nemčija in Italija, a posredno tudi Sovjetska unija.

V Čile so zopet pripravljali vojaški puč. Z vlado novega predsednika Davilla zlasti mornariški krogi niso zadovoljni. Mornarji so pod vodstvom svojih častnikov stavili vladi ultimatum, naj odstopi, česar pa Davilla ni storil, ker si je medtem zasigural zvestobo vojaških čet na kopnem, ki so vstaje premagale.

Tudi v Peruju je izbruhnila vstaja, katero se je pa vladi posrečilo udušiti. Nad glavnim mestom Limo je proglašeno obsedno stanje.

Amerika upa na skorajšen konec gospodarske krize. National City-Bank v New Yorku je izdala zelo optimistično poročilo, ki prorokuje skorajšnjo ustalitev cen produktom in valutne veljave, kar bi pomenilo, da bo gospodarstvo v kratkem zopet oživelo, in sicer še to jesen. »Daily Telegraph« pa poroča iz New Yorka, da pričakujejo vsi sloji v Ameriki skorajšnjo novo dobo blagostanja, ker se je padec cen surovinam ustavil. Prepričani so, da bo v kratkem splošen gospodarski dvig zamenjal sedanjo hudo krizo.

Franklin Roosevelt, daljni sorodnik nekdanjega popularnega predsednika Združenih držav Roosevelta, je postavljen za kandidata demokratske stranke za predsedniške volitve, ki se vrše to jesen. Demokratska stranka je sprejela v volilni program zahtevo po odpravi prohibicije.

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Učenci oz. vajenci.

3. Učenec lahko razdere pogodbo.

Po § 273 o. z. sme učenec ali njegov zakoniti zastopnik ali varuh razdreti učno pogodbo pred potekom pogojenega roka in brez odpovedi iz naslednjih tehničnih vzrokov:

a) iz istih razlogov kakor gori pod t. l. § 272;

b) če učenec resno škoduje delu v delavnici, kar je dokazati z zdravniškim potrdilom;

c) če učenec službodavec ali član rodbine, ali kdo od pomožnega osebja oboli in bi ta bolezen lahko postala nevarna tudi življenju in zdravju učenca. Toda v tem slučaju mora učenec ali zastopnik razdreti pogodbo najpozneje v 30 dneh, ko je zvedel za to bolezen;

č) če pride službodavec v konkurz, ali več kot 2 meseca ne pride na delo in nima v delavnici primerne namestitve, ki bi lahko vodil uk učenca;

d) če je bilo službodavcu za določen čas prepovedano izvrševanje obrti s kazensko razsodbo;

e) če službodavec, pri katerem učenec ni na stanovanju, preseli delavnico v drugo občino in ne obvesti učenca ali zastopnika vsaj 4 tedne poprej. Ako je učenec pri obrtniku na stanovanju, ali če je obrtnik o tej preselitvi učenca ali zastopnika 4 tedne poprej obvestil, in se tej preselitvi učenec ali njegov zastopnik nista protivila, se mora učenec preseliti s obrtnikom v drugo občino in ne sme učne pogodbe razdreti brez odpovedi pred potekom pogojenega roka. Odpoved pa ni dopustna, če obrtnik samo začasno izvršuje delo drugod;

f) če službodavec ne dovoli, da bi učenec redno obiskoval strokovno šolo.

Razen gornjih tehničnih razlogov pa sme uporabiti učenec za prekinitev učne pogodbe brez odpovedi tudi še razloge iz že v § 238 o. z. navedenih razlogov, radi katerih sme službojemnik razvezati službeno razmerje brez odpovedi.

4. Razveza učne pogodbe s 14dnevno odpovedjo.

Službodavec lahko učno pogodbo 14dnevno odpove, če učenec vztrajno ne vrši svojih dolžnosti, ki bi jih moral vršiti po zakonu in pogodbi in tudi dovoljene vzgojne kazni niso nič zalegle. Kot že navedeno, lahko službodavec pogodbo razdere s 14 dnevno odpovedjo tudi tedaj, če učenec noče obiskovati šole.

Učenec ali njegov zastopnik, ali varuh pa lahko razdreti pogodbeno razmerje s 14dnevno odpovedjo:

če službodavec ne izpolnjuje svojih dolžnosti, trajno surovo ravna z učenecem, če hoče prestopiti učenec v drugo stroko obrti ali poklica, ali je potreben v roditeljski hiši, če službodavec ne obratuje in ne daje možnosti za učenje.

Prepoved prestopa k drugemu obrtniku.

Ako je učenec ali njegov zastopnik izjavil, da prestopa v drugo stroko obrti ali poklica in iz tega razloga odpove pogodbo, ali za to, ker je potreben doma, ne sme za dobo enega leta od razveze razmerja brez dovoljenja bivšega službodavca vstopiti pri drugem obrtniku v istovrstnem ali sorodnem obrtu, ali v istovrstni delavnici tvorniškega podjetja. Učenec pa lahko zahteva pri razsodniškem odboru, oziroma dokler ni teh odborov, pri sodišču, da mu službodavec ta prestop dovoli. Sodišče, oziroma razsodniški odbor bo moral pretresti vse okoliščine in bo takšen prestop gotovo dovolil, če se bo prepričal, da odklanja službodavec dovoljenje le iz nagajivosti, ne da bi mu to kakorkoli škodilo.

Ne sme pa zabraniti službodavec ali združga prestopa učenca v sorodno obrt, če je pogodbo odpovedal službodavec sam, ali odpustil učenca brez odpovedi, ampak le v slučaju, da je pogodbo odpovedal učenec ali njegov zastopnik pod izgovorom, da prestopa v drugo stroko. Tozadevno so dolga leta neke mariborske zadruge postale v nasprotju z zakonom, dokler jim ni zadeve razčistilo v nekem slučaju mariborsko sodišče.

Plenum strokovne komisije v Mariboru

se bo vršil v ponedeljek, dne 11. t. m., ob 18. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9/II.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju v prvem polletju.
2. Razno.

Vsi odborniki svobodnih strokovnih organizacij so vabljeni, da se tega sestanka sigurno udeležijo.

Maribor.

Proti nedopustno visoki obrestni meri za posojila. Pravosodni minister razglasa: »Poroča se mi, da neke banke in drugi upniki od svojih dolžnikov zahtevajo obresti preko iznosa dopuščene po § 3 zakona o zaščiti poljedelcev, t. j. preko 10 odst. na leto, v kateri maksimalni iznos se morajo vračunati tudi provizije, stroški in podobno. Poljedelci niso dolžni plačati višjih obresti od navedenega iznosa. Obresti preko dovoljenega maksimalnega iznosa se ne smejo ne prisojati ne izterjati z eksekucijo. Politika oblast I. stopnje mora vse slučaje, kadar postopanje upnikov pomeni kazenski delikt (n. pr. po § 334 odnosno 357 kaz. zak.) javiti državnemu pravdnstvu radi kazenskega pregona teh upnikov. Na drugi strani se mi poroča, da posamezni predstojniki občin, zlasti v južnih krajih, informirajo ljudstvo, da dolžniki ne smejo poravnati svojih obveznosti, češ, da je tak zakon. Oblastem se naroča, da energično pobijajo tako protizakonito agitacijo.«

Promet knjižnice »Delavske zbornice« v Mariboru v mesecu juniju. Knjižnica Prosvetnega odseka D. Z. v Mariboru je meseca junija izposodila 1880 knjig, in sicer 1789 leposlovnih in 91 znanstvenih. Od teh 671 slovenskih, 74 srbohrvaških, 1120 nemških in 15 v drugih jezikih. Obiskovalcev je bilo 1088, vpisalo pa se je na novo 26 članov. Gornje številke najboljše povedo, da razpolaga knjižnica z lepim čtivom in da se nahaja vodstvo v dobrih rokah.

Težka nezgoda zidarskega pomočnika. Minulo sredo popoldne je padel v Majstrovli ulici zidarski pomočnik Miha Strucel, uslužbenec tvrdke Živic, raz odra pri neki hiši, kjer je popravil fasado, in sicer 8 metrov globoko na cestni tlak. Pri padcu je Strucel dobil težke telesne poškodbe. Kaj je bilo vzrok tej nezgodi, bo ugotovila šele komisija.

Večerni koncert v mestnem parku. Olepševalno društvo je priredilo za poskušnjo minuli četrtek zvečer koncert v mestnem parku. Igrala je

vojaška godba in poslušalcev ni manjkalo. Zanimivo je, da to društvo, ki velja za napredno in nepristransko, že nekaj let namenoma prezira in omalovažuje delavsko godbo »Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev«. Nehote se nam vsiljuje misel, da so gospodje pri Olepševalnem društvu mnenja, da v park ne spada delavska godba in delavstvo. Če ni tako, čemu potem omalovaževanje delavske godbe, ki gotovo ne zaostaja za drugimi godbami v Mariboru.

Povratak prve skupine otrok iz počitniške kolonije. Prva skupina otrok, ki je bila štiri tedne v počitniški koloniji pri Sv. Martinu na Pohorju, se vrne v ponedeljek, dne 11. t. m., z vlakom ob 11.19 uri. Svojci se naprošajo, da pridejo po otroke na glavni kolodvor.

Z nožem v trebuh. V noči od srede na četrtek se je vračala iz gostilne Seifrid v Krčevini proti Mariboru neka družba, v kateri sta se nahajala tudi carinski uradnik Gavril Gavrilovič in mesarski pomočnik Franc Rojs. Kakor je ob takih prilikah navada, je v družbi nastal prepir in končno sta se Gavrilovič in Rojs spopadla, pri čemur je Gavrilovič potegnil nož in zabodel Rojsa v trebuh. Rojs v svoji razburjenosti ni niti začutil, da je ranjen, ko pa se je vrnil nazaj v gostilno, se je onesvestil in šele takrat so ga navzoči preiskali in opazili, da ima na trebuhu rano, ter da so že izstopila čreva. Pozvani rešilci so Rojsu nudili prvo pomoč ter ga nato odpremili v splošno bolnico. Carinski uradnik Gavrilovič se je po storjenem dejanju podal na policijo ter se sam prijavil.

Kupujte karte v predprodaji za tekmo s »Voltsbergom«.

Vsakoletno pomanjkanje vode v mestnem vodovodu. Mestno načelstvo sporoča: Radi izvanredne vročine in suše je nastalo pomanjkanje vode v mestnem vodovodu v sled povečanja porabe vode, ki je narasla na 7.000.000 litrov dnevno. Mestni vodovod dobavlja za celo mesto z vsemi na mestno vodovodno omrežje priključenimi sosednimi občinami, t. j. za okoli 38.000 prebivalcev potrebno vodno množino. Pri racionalni uporabi vode se računa po raznih statistikah na glavo in dan 100 litrov, kar bi znašalo za omenjeno število prebivalstva na 24 ur samo 3.800.000 litrov ali 3800 m³ vode. Iz tega je razvidno, da se veliko vode porabi po nepotrebnem, ker nastanejo na eni strani velike izgube vode po defektnih hišnih napeljavah ter klosetih, ki stalno tečejo. Na drugi strani pa se porabi več kot 3.000.000 litrov vode v luksuzne namene, kakor za škropljenje vrtov, hlajenje raznih

2200 strani obsega prvotni Marxov »Kapital«, kar je večini onemogočalo, da bi ga brala in spoznala. Borchardt se je posrečilo, da je napravil poljudno, razumljivo izdajo, ki obsega le nekaj nad 300 strani, pri tem pa pove vse bistvo »Kapitala«. Ta izdaja izide v založbi »Svobode« v Ljubljani za izredno nizko ceno Din 50.—. Mislimo, da ne bo somišljenika, ki se ne bi naročil na njo.

pijač, vodomete, hlajenje prostorov, prekomerno kopanje itd., katera množina vode zadošča v zimskem času za celo mesto Maribor. Vključno nepretrganem obratovanju črpalke podnevi in ponoči, je skoraj nemogoče dobavljati potrebne količine vode. Poraba vode pa dnevno narašča. Nastalo bo občutno pomanjkanje vode in s tem bodo zvezane marsikake nepravilnosti, ako ne nastopi v kratkem sprememba vremena. Z ozirom na to je mestno načelstvo mariborsko primorano pozvati prebivalstvo k večjemu štedenju z vodo. Kakor je bilo že prejšnja leta ponovno razglašeno, je prepovedano prevažanje vode iz mestnega vodovoda na druga zemljišča. V slučaju neupoštevanja vodovodnega reda in tega razglašila bo mestno načelstvo mariborsko prisiljeno ustaviti v najkrajšem času škropljenje cest in uvesti proti krivcem kazensko postopanje v smislu §§ 66 in 77 občinskega reda za mesto Maribor. Sočasno se bo v danem slučaju krivcu zatvoril vodovod za dobo pomanjkanja vode.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje.

Proslava Zadrufnega dne v Celju se je izvršila tudi letos na najpristnejši način. Na predvečer, v soboto 2. t. m., je bila v dvorani Delavske zbornice prirejena mala čajanka, katere se je udeležilo lepo število članov Kodesa in tudi drugih organizacij, zlasti Svobode, tako da je bila dvorana mnogo premajhna. Uvodoma je predsednik krajevnega odbora Kodesa z. Dolher pozdravil navzoče in jim pojasnil pomen proslave Zadrufnega dne. Nato je pozdravil slavnostno zborovanje z. Godnik v imenu Svobode, z. Oset v imenu strokovnih organizacij. Lep pozdravni govor je imel tudi starosta naših organizacij z. Plankar. Pevski zbor Svobode je pa zapel pri otvoritvi in ob zaključku več lepih delavskih pesmi. — Slavnostni referent z. Franc Svetek je imel ob tej priliki lepo in pomembno predavanje o namenu in ciljih zadrufništva, v katerem je lepo orisal začetke prvega zadrufništva, njegov nadaljnji razvoj in njega duhovne temelje. Po izčrpanem programu se je vršila mala čajanka, med katero so vezovali pevci »Svobode« god svojega pevovodje Cirila Preglja, kateremu tudi mi pri tej priliki iskreno častitamo. Cela prireditev je imela prijeteljski, človek bi rekel, družinski značaj.

Pevski odsek »Svobode« namestila, kakor izvemo, tudi letos organizirati pevske koncerte v parku.

»Priatelj prirode« je po razpustu zopet dovoljen in se je njegova centralna uprava v Sarajevu že konstituirala. Za društvo vlada tudi med celjskim delavstvom veliko zanimanje tako, da je pričakovati tudi pri nas ustanovitve podružnice te prepotrebne delavske turistične organizacije.

Večerni koncert moškega zbora »Svobode« se bo vršil v soboto, dne 9. julija 1932, ob pol 2. uri zvečer v mestnem parku. Koncert se predvaja v prid Olepševalnega društva v Celju. Vstopnina Din 3.—. Na sporedu so sledeči skladatelji: Peter Jerab, Gustav in Josip Ipavic, Josip Prochaska, Jakob Gotovac, Davorin Jenko — Slovenske, hrvatske, češke in ruske pesmi se bodo predvajale. Pevovodja je g. Ciril Pregelj.

Hajdina pri Ptuj.

Grozovit zločin. V Gornji Hajdini blizu Ptuja je služila pri posestniku Hrovateku dvanajstletna pastirica Marija Kmetec. V torek zjutraj je gnala živino na pašo kakor navadno, toda zvečer se ni vrnila z njo domov. Pašnik mejl na občinski gozd. Gospodar je šel iskat na pašnik živino in pastirico, toda našel je samo živino in pastirica se na njegove

klice ni odzvala. Iskanje za dekletom je bilo brezuspešno. Nesrečno dekletce so našli šele prihodnje jutro nedaleč v občinskem gozdu v strahovitem stanju še živo, vendar je preminulo, preden je prišel rešilni voz iz Ptuja. Nad dekletom je bilo izvršeno nasilstvo; poznali so se znaki davljenja in vso glavo je imelo razbito. Nasilnež je hotel dekle umoriti, kar bi kazalo, da ga je dekle poznalo. Osumljenca iščejo, vendar pa ni dokazov. Ali ni tudi tako propadanje znak današnjih razmer? V svobodnem razvoju bi bilo manj takih zločinov.

Ptuj.

V proslavo zadrugnega dne se bo vršil v nedeljo, dne 10. julija, ob 16. uri v gostilni Šegula sestanek članov Konzumnega društva za Slovenijo. Na sestanku bo govora o pomenu zadrugnega dne, katerega praznujejo zadrugniki celega sveta. Zatorej se člani udeležimo tega sestanka polnoštevilno. — Kraj. odbor.

Upravni odbor Krajevne protituberkulozne lige je na seji dne 25. junija 1932 sklenil poslati na počitniško kolonijo na Pohorje: Moran Angelo, hčerko tovarniške delavke in Kukovec Hinkota, sina steklarskega pomočnika. Za taborenje ob Bohinjskem jezeru je upravni odbor sklenil prispevati Mikulec Margareti, učenki III. razreda, Vodopivec, dijakinja, Hvalecu, učenku osnovne šole in Tramšekovi, učenki osnovne šole. V to svrhu je prispeval Krajevni rdeči križ Din 200.—, Kolo jug. sester Din 200.—, Osrednja protitu-

berkulozna liga v Ljubljani je nazkazala krajevni ligi v te svrhe Din 1700.—. Na prošnjo podružnice Zveze delavskih žena in deklet v Ptuj je občinski svet v Ptuj na svoji seji dne 26. junija 1932 sklenil prispevati Din 1000.—. Tudi ta znesek je namenjen za podporo počitniškim kolonijam. Ostale stroške bo krila Krajevna protituberkulozna liga v Ptuj. Vprašanje otroških kolonij med šolskimi počitnicami postaja aktualno. To predvsem za otroke, ki nimajo nobene možnosti med počitnicami priti v prosto naravo, na sveži zrak in solnce. Ne gre tu samo za akcijo, ki naj bi je bili deležni samo bolni otroci, ampak predvsem, da se omogoči čim večjemu številu bolj slabotnih in po jetiki ogroženih. Tako naj postane ta deca bolj odprta. V to svrhu naj se prihodnje leto združi vsa ta akcija v krajevni protituberkulozni ligi. Predvsem pa naj posamezna društva in občine v to votirajo večje zneske.

Najdaljši most v Evropi.

Beograd—Pančevo.

Dunavski most, ki bo vezal Beograd in Pančevo, se bliža dovršitvi. Graditi so pričeli ta ogromni most že leta 1927. V glavnem je že dovršen ter je 1525.38 metrov dolg. Povprečno je visok 14 metrov, kar znaša 9 metrov nad normalnim stanjem Dunave. Za temelj tega mosta so porabili 16.331 ton cementa, za železno konstrukcijo pa 19.100 ton. Železa se je porabilo 1736 ton. Most ima 7

glavnih lokov, poleg tega še na beograjski strani 5, na pančevski pa še osem postranskih lokov. Ob mostu so pa še potrebni ogromni nasipi in osušitev močvirnatga terena.

Ta most, kakor oni Zemun—Beograd, bosta gospodarsko-prometno silno velikega pomena. Z ozirom na Dunav in Savo, ki objemata Beograd, bo za glavno mesto to velika pridobitev.

O razmerah v Ameriki

Kakor jih vidijo in presoajo naši delavci-izseljenci.

Iz pisma ameriškega sodruga P. T. posnemamo: »Pri nas je po starem, to je čim dalje slabše. Brezposelnih niti več ne štejemo, ker jih je preveč. To zdaj priznava tudi prerok prosperitete Herbert Hoover, naš dični predsednik, ki je do zdaj uporno trdil, da brezposelnost pri nas sploh ne eksistira. Kongres zdaj hiti, da sklene nekaj odpomoči brezposelnim — Hoover sam ni nič kaj vnet za to stvar in se ji je do zdaj upiral. Njemu je po godu, da dobijo kapitalisti milijarde za »odtajanje« zmrznjenega premoženja in za poživitev industrije, — dve so že dobili, eno še dobe — ampak za brezposelne delavce je škoda centa. Razumljivo, možakar je pokorni sluga velekapitalističnih interesov. Ni tako samo pri nas.

Zdaj se že pripravljamo za jenseske volitve. Socialistična stranka je na svoji konvenciji v dneh 21., 22. in 23. maja t. l., ki se je vršila v Milwaukee, Wis. (ki je edino mesto v USA, ki ima denar v blagajni, plačuje letošnje izdatke z lanskimi dohodki in ne pozna »krukov« a la Capone, ima torej idealno mestno upravo, ker je v večini — socialistična) določila za predsedniškega kandidata s. Normana Thomasa, o katerem celo kapitalistični tisk priznava, da je edini predsedniški kandidat s konstruktivnim programom, ki bi povedel Ameriko iz ekonomske in socialne krize. Seveda pristavljajo, da je škoda, ker ni republikanec ali demokrat... Nekateri kapitalistični časniki in politični komentatorji preokujejo, da bo Thomas jeseni dobil več glasov, kakor jih je kdaj dobil kak socialistični predsedniški kandidat. Mi želimo, da bi jih dobil več, kakor obe stari stranki skupaj. To bi se mogoče moglo zgoditi, če bi se takozvani progresivci in liberalci v obeh strankah, ki so nezadovoljni z njima, pridružili nam; to bi se utegnulo zgoditi, ako bi ti elementi na svoji konvenciji, ki se bo vršila poleti v Clevelandu, ne mogli postaviti svojega lastnega kandidata. Seveda bi bilo treba delati kompromise — in če bi se dal morda doseči dober kompromis, bi to ne bilo slabo...«

Cleveland, 1. junija 1932. —n.

Razno.

Rak ozdravljiv v treh tednih. Profesor v Leningradu v Rusiji je iznašel metodo zdravljenja raka, po kateri je rak ozdravljiv v treh tednih. Profesor bo potoval po Evropi in bo predaval o svojem načinu zdravljenja raka. Če je vest resnična, bo metoda proti tej grozoviti boleznj eminentnega pomena.

Čevlarski pomočnik z doktorskim naslovom. Na fakulteti za narodno gospodarstvo budimpeštanske univerze je te dni promoviral za doktorja narodnega gospodarstva čevlarski pomočnik Aleksander Kováč, ki je podnevi delal v neki čevlarski delavnici, v nočeh pa je pridno študiral in se pripravljaj na izpit, ki ga je pravočasno položil. Promoviranju so prisostvovali zastopniki čevlarske zadrage in strokovne organizacije.

250 letnica šampanjca. Šampanjec jako radi očitamo kapitalistom. Zato nas bo zanimalo, kdo in kdaj je to pijačo iznašel. Slavo iznajditelja šampanjca ima menih benediktinec Don Perignon v Hautvilliersu pri Reimsu. Perignon je bil samostanski kletar in je imel priliko, da je delal eksperimente ter odkril kvaliteto grozdja, napravil steklenice in umetne zamaške za to slovečo pijačo. Občina Reims je to obletnico slovesno praznovala 27. junija t. l.

Zaklad v potopljeni ladji. Italijanskim potapljačem se je končno posrečilo vdreti v zakladne prostore potopljene angleške ladje »Egipet«, ki so jo med vojno potopile nemške podmornice, ko je vozila velike množine zlata iz Indije na Angleško. Dosedaj se jim je posrečilo dvigniti blagajno, v kateri se je nahajalo 15 milijonov rupij v bankovcih, ki jih bodo poslali na Angleško, da jih guverner angleške narodne banke podpiše, nakar bodo dane v promet. Zlata, ki je služila za pokritje teh bankovcev, se dosedaj še ni posrečilo dvigniti.

Meh za smeh.

Rešilno sidro.

Angleški humor je težji od južnega, vendar pa ima včasih zdrave domisleke. V Londonu kroži zdaj tale zgodba o mornariškem častniku pri izpitu.

Admiral sprašuje, kandidat odgovarja spretno in v obojestransko zadovoljstvo.

— Vzemimo, da ste poveljnik ladje, ki plave po reki Gangu. Brezžično ste prejeli vest, da se bliža z morja hud ciklon. Kaj boste storili?

— Dal bom vreči sidro.

— Vzemimo, da vam javlja naslednja brzojavka iz Kalkute, da se bliža drug še huji ciklon.

— Dal bom vreči drugo sidro.

— Vzemimo, da bi bil ciklon desetkrat jačji kot ste izvedeli brezžično.

— Tedaj — tedaj — bi dal vreči tretje sidro.

— In vraga! Povejte mi, odkod boste pa jemali sidra?

— In vi, gospod admiral? Odkod pa vi te številne in vedno močnejše ciklone?

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti do najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE.	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena

Prodajna
cena

50

Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se boste uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadrage lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50.

NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Vloge obrestujemo po 6 1/2%

proti trimesečni odpovedi.